

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE C

Inserati:

Enostop. petiti vrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Političen list za slovenski narod

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Upraviškega telefona štev. 188.

Kranjska in državne podpore.

(Govor posl. Žitnika v drž. zboru 30. jan.)

Visoka zbornica! Oglasil sem se k be sedi, da utemeljim resolucijo, ki jo na koncu prečitam.

Ne bodem govoril o stvarnih in političnih vzrokih, ki so napotili mene in moje ožje tovariše, da smo v odseku glasovali proti prvotni vladni predlogi, oziroma proti § 6. Pač pa izražam zadovoljstvo, da je sedanja vlada uvaževala koristi in potrebe najširših slojev prebivalstva in želje ljudskih zastopnikov. Osobito smo vladi hvaležni, da ni ljudske bede izkoristila v ta namen, da si na polni svoje v prejšnjih letih izpraznjene blagajne z novim državnim posojilom.

Tudi ta taktični korak je pripomogel v visoki zbornici ustvariti razmere, ki nam odpirajo veselejši pogled vsaj v bližnjo bodočnost. Ker visoko cenimo delavnost državnega zbora ne le v interesu države marveč posebno še vpliv parlamenta na razvoj javnih razmer, zato smem izraziti željo, naj bi državniška previdnost in popolna nepristranost visoke vlade omogočila zbornici, da nastopi zaželeno dobo uspešnega dela. Sedaj k stvari!

Minolo leto so kranjsko deželo obiskale mnoge hude vremenske neizgode, ki so v raznih krajih povzročile veliko bedo.

Vsled hude toče in dolge suše je bila v mnogih občinah tako slaba letina in toliko pomanjkanje krme, da je prizadeto prebivalstvo že sedaj v pomanjkanju živeža in da mora prodajati živino, ker je ne more prezimiti. In sedaj smo šele sredi zime. Ako ljudje ne dobe hitre pomoči, bode na pomlad najhujša stiska.

Tukaj imam seznam 40 do 50 prošelj, ki jih je tekom minolega leta dobil deželni odbor kranjski, naj bi izposloval deželno in državno podporo vsled raznih uim.

Ker je že pozna ura, ne bodem navajal

po vrsti vseh prošelj, ker upam, da so bile ali bodo predložene visoki vladi. Naglašati pa moram v prvi vrsti, da so mnogi veliki požari napravili v dotičnih vaseh veliko revščino.

Našteti hočem le nekaj pogorišč, ki smo jih itak opisali v lanskim nujnih prošnjah za državno podporo.

V novomeškem okraju je v vasi Prištava pogorelo 11 hiš in 48 gospodarskih poslopij; škode je nad 75.000. V Hinjah je pogorelo 86 poslopij; škode je 188.700. V Šmihelu pri Hrenovicah je pogorelo 67 hiš in drugih poslopij; škoda je bila cenjena na 215.000. V kočevskem okraju sta pogoreli vasi Retje in Podpeč, v obeh 41 hiš in 91 gospodarskih poslopij, skupna škoda znaša 146.480 kron. Dne 20. novembra je v vasi Šilertabor, občina Zagorje na Notranjskem, pogorelo vse sedmerim družinam; škode je bilo nad 20.000. Tudi v kranjskem in kamniškem okraju je pogorelo nekaj vasij, a drugod posamezna posestva.

Tudi toča je na Kranjskem lani napravila mnogo škode. Opozarjam samo na točo v novomeški okolici, kjer je bila toča cenjena na 180.000 K.

Posebno velike škodo pa je napravila nenavadno huda suša posebno na Notranjskem in Dolenjskem. Vsled suše so posestniki v prizadetih krajih pridelali jako malo živeža in krme. Res je sicer, da je bila prva košnja na Gorenjskem in drugod v nižavah precej dobra. Toda po prvi košnji je bila huda in dolga suša, paša na zelenem je bila nemogoča in ljudje so morali živino krmiti s prvim senom. Tako je nastalo pomanjkanje krme in živinorejci morajo prodajati živino. Tovariši g. Povesi mi zatrjuje, da v Beli Krajini ponekod že sedaj plačujejo seno po 9 do 10 kron, in v novomeški okolici so gospodarji odprodali 20—25% rejne živine.

Dobil sem tudi obširno poročilo od „Zadružne zveze“ v Ljubljani, ki navaja razna poročila o slabi letini in pomanjkanju krme.

Tu so našte vse občine in posamezne vasi v bistriškem in senožeškem sodnem okraju. — Iz teh poročil je razvidno, da so posamezne vasi v trnovski občini pridelale 100, 200, 500 do 700 kvintalov manj sene in 100 do 600 kvintalov manj otave, kakor po navadi. Isto velja o občinah Jablanica, Zemon, Ratezevo brdo, Prem, Čelje, Smerje i. t. d.

Županstvo v Šmihelu na Krasu poroča: Vsled suše meseca maja je malo sene, velika suša v poletju je uničila še otavo, deteljo in pašo; že štiri mesece moramo krmiti živino s senom in skednji so že prazni. — Suša je uničila tudi poljske pridelke in kmetje ne bodo mogli kupiti krme.

Poročilo iz Senožeč se glasi: Velika suša je uničila krmo v vaseh Gabrče, Senadole, Dol. vas, Potoče, Laze, Senožeče, Goriče, Famlje, Britof, Dol. in Gor. Vreme ter Gor. Ležeče. Ker v juliju, avgustu in septembru ni bilo paše, so kmetje pokrmili za živino pripravljeno seno. Sicer pa je bila tudi prva košnja slaba in otave so ljudje dobili komaj petino. Kmetje prodajajo živino za vsako ceno, prodali pa so že vse ovce, ki tukajšnjemu kmetu dajejo največje dohodke.

Poročilo iz Vipave se glasi: V vipavskem okraju vsled suše, koruze še za seme nismo pridelali, zato smo je morali kupiti že 30 vagonov. Krme smo dobili tretjino manj, zato morajo kmetje prodajati živino.

Poročilo iz Rovt: Krme so kmetje dobili komaj polovico.

Poročilo iz Višnje gore: Suša je uničila skoraj vso otavo, kmetje bodo morali kupovati krmo.

Poročilo s Toplice: Suša, črv in povodenj so uničile mnogo otave.

Poročilo iz Metlike: Vsa Bela Krajina je mnogo trpela vsled suše, kakršne ne pomnimo že od l. 1837. Krma je jako draga, da morajo kmetje živino prodajati. Cena živini je jako padla; jarem volov, ki sta preje veljala 600 kron, se dobi sedaj za 400 K. Ako ljudje ne dobe pomoči za krmo, bodo

morali prodati vso živino ter se preseliti v Ameriko.

Dol. Danje na Gorenjskem: Beda vsled suše je velika. Detelje in otave nismo pridelali, paša je bila nemogoča.

Sorica: Suša je uničila otavo, mlekarstva zadržati trpi, ker ne dobiva mleka.

Poročilo iz Vel. Lašče: Naši kmetje imajo vsled suše pri otavi škode do 15.000 kron, kupiti bomo morali vsaj 2000 centov krme itd.

Osrednja vlada pa je lani vsled pomanjkanja krme najprvo z ukazom z dne 10. avgusta prepovedala izvoz krme. Dalje je ukrenila, da so državne in deloma tudi zasebne železnice znižale voznino za krmo. In končno je vlada obljubila, da prizadetim kmetom, ki potem zadržanih zvez, kmetijskih družb in kmetijskih društev kupujejo krmo za živino, povrne velik del ali pa tudi vse prevozne stroške, ter je že lani v ta namen določila 500.000 kron.

Zato smo se jako začudili, ko smo čitali odlok c. k. r. poljedelskega ministrstva, da je Kranjska izključena iz skupine onih dežel, ki jim bode vlada olajšala dobavo krme.

Visoka zbornica! Ako se to zgodi, česar pa ne morem pričakovati, bil bi to za kranjsko poljedelstvo in živinorejo tolik udarec, da bi ga revno prebivalstvo ne moglo prenesti.

In kedo je temu kriv? Gotovo ne c. k. r. poljedelskega ministrstva, ki je bilo naši deželi več ali manj še vedno naklonjeno in na katerega račun gredo vse takozvane „koncesije“ za Slovence, marveč kriva je edino le izredna „ljubezen in skrb“ naše deželne vlade (Čujte!), ki hoče brez dvoma na ta način kaznovati naše postopanje v kranjskem deželnem zboru.

Jaz sem gotovo eden tistih, ki prosi in berači za ljudi brez razlike, ako so vredni podpore. Zato se mi zdi to postopanje dež. vlade tem večje graje vredno.

LISTEK.

Sultan gre molit.

Carigrad, 1. febr.

Malo tujcev je tako „srečnih“, da bi videli turškega sultana v Carigradu. Da sem videl turško veličanstvo, nanasel je slučaj. Prišel je veljaven gospod v Carigrad, ki je storil potrebne korake, da pride pred sultana palačo. Izvedel sem pravočasno tudi jaz o tem in sem se mu pridružil. Oglasil sem se pri avstrijskem poslaništvu, kjer so me vpisali, da me med drugimi dan pred obiskom priglase na dvoru. Brez posredovanja poslanika in poslaniškega spremstva ni možno priti v obližje sultanove palače. V petek ob tri četrt na enajst se zberemo na tukajšnjem avstrijskem poslaništvu, kakor nam je bilo naročeno. Sultana videti je sploh mogoče le na ta dan, ko gre v bližnjo svojo mošejo molit. Bilo nas je pet. Tovarnar iz Prage, gospod E. S., prednik jezuitov iz otoka Tinos, moja malenkost, dva frančiškana in prej imenovani gospod. Imeli smo dva voza; z nami se je peljalo tudi uradno spremstvo iz avstrijskega poslaništva.

Ildiskiosk, palača sultanova, kamor smo se napotili, je precej oddaljena od mesta; vozili smo se skoro pol ure. Čim bližje palače smo, tem več straž, vojakov in raznolikih vojaških uniform srečavamo. Po poti hiti prav mnogo Arabcev, Turkov in arabskih žena, ki jih žene prav ista zvedavost, kot nas. Ne manjka se vmes ličnih, tudi krasnih kočij, v katerih se vozijo odlični častniki, drugi premožni veljaki in bogate turške žene, oblečene v črno svilo in gosto zagrnjene. Vpitje in drvenje je orientalsko. Vsak hip zagledamo nove straže in nove uniforme. Med množico opazimo tudi mnogo prav črnih Afrikanov, pepelastih Arabcev. Med stražami je dosti skrivnih ogleduhov v civilni obleki, kar se lahko takoj spozna. Po precej strmem bregu se bližamo cesarski palači. Tu je že zbranih mnogo gledavcev razne baže. Za Evropece ste pripravljeni dve terasi, prva tik velikanskih vrat, druga nekoliko nižje ob cesti, ki pelje v mošejo. Ta sultanova molitvenica ni velika, prostora ima k večjemu za 150 ljudi. Ko nas kavas pripelje pred teraso, pokliče mlad častnik vsakega, ki je od poslanika priporočen, po svojem imenu. Vsakdo se mora oglasiti, kakor v šoli. Kavas potrdi identi-

teto. Komisija, ki šteje šest mož, vsakega tujca še posebej ogleda in potem šele spusti na teraso. Prav oddahneš se, ko presteš to izkušnjo.

Na terasi je bilo razun nas še kakih 20 gospodov in kadeti neke nemške šolske vojne ladje. Imena si nisem mogel zapomniti. Zapisati pa ničesar ne dovolijo. Straža ne pusti niti navadnega kukala seboj jemati. Pri uhođu na teraso poberejo vse palice, dežnike in druge take reči. Čakali smo sedaj lep čas in se živahno razgovarjali. V tem pride prav čeden častnik, majhne postave ter nas opominja, naj se nekoliko nazaj umaknemo. Nekateri smo bili nekoliko trdovratni in neposlušni. Častnik stopi k meni in me posebej opominja, naj stopim nekoliko nazaj, a razumeti nočem v nobenem jeziku. Moj sosed pripomni francoski, češ, gospod ne razume. Častnik dostavi hladno: „Er versteht ganz gut deutsch.“ Mož je namreč rodom Nemec, služi v turški armadi in je prideljen straži v palači. Nasmehnem se in povprašam: „Kaj pa če bi se ne umaknil?“ Pogledal me je brez jeze, dosti prijazno in odšel. Moj upor mi ni nič koristil, kajti na teraso so poslali še en oddelek vojakov, ki so kaj čedno zastirali

razgled. Na tistem smo se jezili, a nič ni hasnilo. Še smo malo poštopicali semintje; slednjič vendar začno prihajati iz grada višji častniki, razni uslužbenci ter prav mnogo črncev, ki služijo v haremu.

O poslednjih se je po evropskih časopisih že mnogo pisalo. Prav zadnji čas je turška vlada izključila francoski časopis „Le Matin“, ker je pisal preveč odkrito o tej nečedni stvari... Marsikaka pikra opazka je padla med evropskimi gledalci tudi na parfimirane častnike, če tudi bolj na tistem in za hrbtom. Lepo so rejeni, imajo črne lase, črne brke, črne oči, pa kot kreda bela lica. Znabiti je to za turške oči lepo!

Malo pred poldnevom začne prihajati drugo vojaštvo. Najprej konjeniki, ki imajo sulice z rdečimi zastavami. Tudi godba prijezdi na konjih in prav čedno svira neko evropsko koračnico, tako da smo se čudili vsi. Nato pride več oddelkov pešcev, vsak zopet s svojim orkestrom. Vse godbe igrajo isto koračnico. Vojaki mi niso kaj ugajali. Slaba obleka, slab nastop! Častno izjemo dela pač palačna straža, ki je prav številna. V tej straži so sami čvrsti Arabci s pr krasno opravo. Postave so ti moške bo majhne, a so trdni krepki vojaki, zagore

Apelujem pa na obljubljeni nepristranost vis. c. kr. osrednje vlade, da bode prvič potem netranjega ministrstva dovolila izdatno državno podporo po toči, požarih in drugih nezgodah pomanjkanje trpečim kranjskim prebivalcem, in drugič, da bode tudi Kranjska deležna dobrot, ki jih deli poljedelsko ministrstvo pri nabavi krme.

Zato prosim vis. zbornice, da sprejme naslednjo resolucijo:

„Visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo se nujno naprosi, da tudi Kranjsko pridruži tistim deželam, ki vsled lanske suše trpe pomanjkanje krme in katerim bode z državno pomočjo olajšan nakup krme.“ (Pohvala.)

Državni zbor.

Dunaj, 7. febr.

Vojaški novinci.

Danes se je pričela razprava o vladni predlogi glede vojaških novincev.

Za 1905 zahteva vojna uprava 103.100 vojaških novincev, in sicer 59.024 za avstrijske dežele, poleg teh še 14.500 novincev za deželno brambo. To vprašanje se mora pač prištevati „državnim potrebščinam“, a je tudi politična koncesija vsakočasni vladi. Mnogi sodijo, da se že pri tem vprašanju vsaj v obrisih pokaže bodoča večina, ki hoče podpirati vlado.

Toda razmere v parlamentu so še toli nejasne, da glasovanje o vojaških novincih še ne pojasni situacije.

Ravno vojaški novinci so točka, pri kateri si razne stranke nočejo ožgati prstov, četudi morda vladi ne zaupajo. Zato je že danes gotovo, da velika večina glasuje za novince ne glede na to, kaj store Ogri.

Zato sedanjí razpravi ne pripisujemo posebne politične važnosti. Vsak govornik ponavlja že večinoma znane želje glede raznih vojaških olajšav, zalaganja armade i. t. d. Pač pa je že danes poslanec Wolf razpravljaval vprašanje, kaj naj stori Avstrija glede skupne armade, ako Ogri, oziroma Mažari dobe nove koncesije v narodnem oziru. — To vprašanje je važneje, nego se komu zdi na prvi pogled. In umestno je, da stranke v tem pogledu že sedaj izrazijo svoje mnenje, četudi to vprašanje spada v prvi vrsti v delegacijo. Jutri hoče poslanec Biankini označiti stališče Hrvatov nasproti mogočim mažarskim zahtevam. Ako Mažari dobe nove narodne koncesije, zahtevajo isto tudi Hrvati za svoje polke.

Seveda so to danes načelna vprašanja, o katerih bodo odločevali drugi faktorji. — Istina pa je, da v istem trenutku prične pokati vez skupne armade, ko Mažari dobe svoj poveljni jezik.

Ljubljanski grad.

Vlada je zbornici predložila načrt za kona, s katerim zahteva pooblastilo, da sme prodati ljubljanski Grad, ki je državna last. Ker je v Ljubljani zgrajena justična palača s kaznilnico, je stari Grad brez uporabe. Zemljišče obsega 565 arov in 49 kvadrat. m. Ker je vrednost Grada in zemljišča cenjena nad 50.000 kron, mora drž. zbor dovoliti prodajo. Grad kupi ljubljanska občina. Del skupila za smodnišnico dobi vojna uprava, ostala svota se vstjeje med izredne državne dohodke.

Rusko-japonska vojska.

Ranjeni japonski častniki.

London, 6. februarja. „Daily Telegraph“ poroča iz Tokia: V bitki pri Hailkontaju je bilo ubitih 24 častnikov; 10 jih je bilo težko in 17 lahko ranjenih. Med težko ranjenimi je tudi generalni major Tanabe.

Gripenberg in Kuropatkin.

O generalu Gripenbergu, odpoklicanemu poveljniku druge armade, ki je poveljeval v zadnjih bojih med Šahom in Hunhom, poročajo iz Pariza, da je poslal v Peterburg brzojavko sledeče vsebine: „General Kuropatkin me je onečastil. V zadnjih bojih je imela moja armada prednost, uspeh je bil gotov, ako bi bil dobil ojačenja. A dobil sem povelje, naj se umaknem. Cetam sem dejal: „Ako dam povelje za umikanje, me usmrtili!“ Niso me usmrtili, a sem onečastjen.“

Rusi v Koreji.

Ruske čete, ki so se umaknile iz Sonhina na Koreji, so zažgale vsa svoja skladišča. Iz raznih ruskih izjav se da sklepati, da hočejo opustiti vse operacije na severovzhodni strani Koreje.

Ruski poveljniki.

Za Gripenbergovega naslednika bo definitivno imenovan general Milov, sedaj poveljnik 8. armadnega zbora. Ako bo na dvoru dobila premeč dvorna klika, ki želi odpoklicanje Kuropatkina, bo za nadpoveljnika imenovan najbrže veliki knez Nikolaj Nikolajevič ali general Linčvič. V visoko stoječih krogih izkušajo pripraviti carja do tega, da sprejme Kuropatkinovo prošnjo za odstop.

„Lokalanzeiger“ pa poroča iz Peterburga: V tukajšnjem generalnem štabu ni znanega ničesar pozitivnega o Kuropatkinovem povratku. Kdo naj ga nadomesti? Govori se sicer o velikem knezu Nikolaju Nikolajeviču. Ako se to obistini, bi se to zgodilo radi tega, ker je včasih koristno, ako je nadpoveljnik kak princ, ki ga ne zade-nejo zakotne intrige.

Brzojavni promet.

London, 7. febr. Vse sibirskie brzojavne urade je rabila včeraj od 8. ure zjutraj do 4. ure popoldne ruska vlada zase. To se je včeraj od početka vojske prvič zgodilo ter sodijo, da bo ruska vlada odposlala Kuropatkinu posebno važne in natančne brzojavke.

Zaplenjeni parniki.

„Daily Telegraph“ poroča iz Tokia 6. t. m.: Admiral Togo je danes popoldne odšel k brodovju. V luki Saseho leži sedaj 9 zaplenjenih ladij. Ena ima na krovu gradivo za zgradbo ruskega rušilca torpedovk.

Hamburška borza objavlja, da so Japonci zaplenili meseca januarja 6 angleških parnikov, ki so vozili v Vladivostok premog in živila, Roseley, Lethington, Bawtry, Oakley, Dollar in Wyfield, avstrijski parnik Burma in inozemski parnik Wilhelmina v skupni vrednosti okrog 11 milijonov kron.

Veliki ruski knezi

so prestopili, kakor poroča „Daily Chronicle“, k mirovni stranki. Vzrok temu smatrajo zadnje ponesrečene Gripenbergove operacije.

Kuropatkinovo poročilo.

General Kuropatkin poroča dne 6. t. m.: V noči od 5. t. m. so na levem krilu napadli kazaki in lovci pod poveljstvom kneza Magalova od sovražnika zasedeno vas; pri tem so pobili z bajonetom 50 Japoncev. Ob solnčnem vzhodu je prihitela japonska

pepelnatih lic. Na glavi imajo zelen širok turban, na nogah lahke čizme in lične, rumene gamaše. Puške nosijo čez ramo, uniforma jim je temno-modra. Nek Dunajčan, ki je bil tudi navzoč med gledavci, je dejal: „No, te bi pa še pri nas občudovali!“

Sedaj zavladala tihi molk. Počasi se pripelje iz palače lepa kočija, častniki se globoko priklonijo, vojaki prezentirajo. V ličnem vozu sedita dve ženski z redkim pajčolanom. Zavedate se, — to se bere na obrazih, — da jih vsi gledalci občudujejo in da so oči vseh vanje obrnjene. Njima nasproti sedi dvoje šbkih, nežnih deklic. Ena izmed teh dveh ima prav otožen obrazek. Oblečeni sta popolnoma evropsko, glavi sta prosti, brez pokrival. Predstavljaj nam te gospode ni nihče, a govorilo se je, da sta to najmlajši hčeri sultanova. Ponavadi se ob enakih prilikah pripeljejo tri ali štiri kočije, to pot je bil le ta voz. Ko se je kočija počasi odpeljala, zatrobijo vojaki, godbe zaigrajo. Hipoma se prikažeta še dva voza. V prvem sedi mlad, 6 let star deček, sultanov sin; njemu nasproti, star, siv častnik, odgojitelj njegov, ki nosi na prsih nebroj raznih odlikovanj. V drugi, odprti

kočiji se vozi sultan sam v spremstvu dveh višjih častnikov. Dva starejša sinova sultanova ga spremljata ob strani na konjih.

Sultan Abdul Hamid je star 58 let, ima 5 sinov in več hčera. Postave je šibke, ne velike. Brada mu je redka, rumenkaste barve. Utisa ne napravi posebnega, kajti slabotna oseba z drobnou glavo, židovskim nosom ni prikupljiva. Sultan gleda precej plašno in odzdravlja bolj poredkoma. Vojaki se mu globoko priklanjajo, se pri tem dotikavajo z desno roko zaporedoma čela, prsi in kolen ter obenem pozdravljajo z zamolklim glasom viškega svojega gospoda.

Tujci smo se odkrili in mirno čakali, da je odšel sprevoz v molitvenico. Čez kakih deset minut pride sultan po opravljeni molitvi iz mošeje ter se nemudoma vrne v grad. Nam tujcem po stari navadi ponudijo cigaret, nemškimi vojakom tudi črno kavo.

Hiteli smo proti domu, kajti poludne je že davno minulo. Ko smo se peljali skozi Pero, je bilo toliko vóz, da se je ustavil ves promet, celo tramvaj. Vse vprek se je čulo vpitje, zmerjanje, preklinjevanje. Prav prileglo se mi je, ko sem se srečno zopet vrnil v svoje stanovanje. P. A. Č.

pehota. Naš oddelek se je umaknil, ko je izvršil svojo dolžnost, vzešši seboj enega vjetnika, a brez lastnih izgub. Mraza je 20 stopinj.

General Dohturov.

Konjeniški general Dohturov bo pridelen nadpoveljništvu druge mandžurijske armade ter je že odšel v Mandžurijo. Dohturov se bo informiral o ondodnih razmerah, ker bo potem imenovan za nadpoveljnika nove četrte armade. Mogoče je pa tudi, da bo sedaj prevzel poveljstvo druge armade, katero je odložil Gripenberg; to tem bolj, ker je mnogo starejši, tudi po službenih letih, ko general Milov. Dohturov je star 67 let in je še jako čil. Izšel je iz garde, odlikoval se v rusko-turški vojski, poveljeval dvema pehotnima divizijama in pozneje diviziji gardne konjenice. On je odločen in ognjevit značaj.

Miščenko.

Peterburg, 7. febr. Ranjeni general Miščenko je odveden v Mukden.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 8. februarja. Včeraj zvečer je proračunski odsek sprejel ref. predlogo z 22 proti 8 glasovi. Proti so glasovali Pernerstorfer, Kramar, Romanczuk, Ryba, Malfatti, Začek, Daniek in Berger. Za je glasovala tudi nemška ljudska stranka. Železniški odsek je izvolil pododbor, ki bo preiskal prekoračenja proračuna pri zgradbi nove železnice proti Trstu.

Goluchowski odstopi?

Budimpešta, 8. februarja. Opozicija hoče proti ministru zunanjih zadev, grofu Goluchowskemu, demonstrirati na ta način, da bo predlagala, naj se ministra radi trgovske pogodbe z Nemčijo obtoži. Čuje se, da se stališče grofa Goluchowskega mame in da bo njegov naslednik avstrijski poslanik v Peterburgu, baron Aehrenthal.

Grof Welsersheimb bo odstopil?

Pražka „Politik“ poroča, da bo odstopil domobranski minister grof Welsersheimb, ki 25 krat zastopal svoj resort v parlamentu. Nadomestil ga bo korni poveljnik Schönaich. Grof Welsersheimb je pripadal devetim ministrstvom; brez dvoma ga bo cesar odlikoval s posebnim činom cesarske milosti.

Nemška zagrizenost.

V dunajskem občinskem svetu je predlagal občinski svetnik Silberer, naj občinski svet sklene, da se v poslovanju naredi dostavek, da se ima v dunajskem občinskem svetu in v mestni hiši vse poslovanje vršiti v nemškem jeziku, v oigled prizadevanju Čehov, da se smatra Nižjo Avstrijo kot mešano deželo in Dunaj kot mešano mesto. Župan dr. Lueger je dejal, da se ne bodo vršile izpremembe, dokler bo on župan. Predlog so nato izročili mestnemu svetu.

Razmere na Ruskem.

V Peterburgu hite z dementiranjem, da je car dobil grezilno pismo; ravno tako dementirajo, da je Gorki izpuščen. Gorki je bil menda član kluba, ki je deloval za republiko na Ruskem.

V Tiflisu so bile v nedeljo velike demonstracije. Množica je razvila rdečo zastavo ter iz revolverjev streljala na policijo. Trije policaji so bili ranjeni, 30 oseb je bilo aretiranih. Delavci so povzročili, da je neki vojaški vlak, namenjen v Batum, skočil s tira.

V Varšavi je silna draginja, ker se ljudje iz okolice bojé priti v mesto. V Varšavi stavka še vedno traja. Tudi v pekarnah še nič ne delajo. Splošne delavske zahteve so: osemurni delavnik, odprava akordnega dela, zvišanje delavskih plač. Stavka je v Varšavi še vedno velika, ker fabrikantje nočejo ugoditi delavcem. Dne 6. t. m. je bil zopet počestni boj. Vojaki so streljali. Na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih. Stavkujoči so umorili dva mehanika, ki sta pomagala delavcem, kateri nočejo stavkati.

Generalni guverner v Peterburgu, Treppov, je odredil, naj se pouk na vseučiliščih zopet začne 15. t. m. Dijaki in profesorji, ki so solidarni, bodo odgovorili na to s tem, da bodo stavkali.

V Mitavi je stavka končana, v Libavi je stavka tudi skoro popolnoma prenehala, v Vindavi je zopet na novo izbruhnila stavka. Vojastvo je odšlo tja.

Politika novega francoskega ministrstva.

Charles, 7. febr. Poljedelski minister Ruan in trgovinski minister Dubief sta došla v Charolles. Pri sprejemu državnih uradnikov sta naglašala, da hoče novo ministrstvo s podpore vseh republikancev izvesti izpremembe, katere sta začeli prejšnji francoski vladi.

Pariz, 8. febr. Včeraj se je pričel francoski ministrski svet posvetovati o zakonskem načrtu, glede

ločitve cerkve od države. Načrt bo v četrtek ali petek predložen zbornici.

Tartari se dvigajo?

S Krima poročajo, da se je med Tartari pričelo sumljivo gibanje. Pojavil se je tudi neki pretendent. Imenuje se Sahal Girej Chan ter hodi po deželi, spremljan od oborožene telesne straže, pridigujoč „sveto vojsko“ proti Rusiji.

Srbska armada v slabem položaju?

Dunaj, 7. febr. Neodvisni srbski list „Politika“ prinaša senzacionalen članek o tužnih razmerah v srbski vojski in med častniki. Zadnje čase se niso mogle vršiti niti zimske vaje, ker zbori niso popolni. Polki bi morali imeti po 1500 mož, a jih imajo le po 120. Topništvo je nezadostno. Ogromne množine smodnika so pokvarjene. Manjka 40.000 pušk, 27.000 granat, 90.000 šrapnelov in neve se, kaj so. Ni dovolj sanitete, a skladišče je pogorelo. Tudi in provijanta in trena. Pisatelj članka, očitno kak poučeni vojak, pozivlja vse zastopnike, da store vse potrebno, da se dvigne srbska vojska na potrebno višino.

Iz Beneške Slovenije.

Huda zima, ki nas še vedno, dasi zelo menj, nadleguje, je hotela imeti svojo žrtev. Konec januarja je neki Ivan Primožič iz Podgore, ne daleč od Sv. Lenarta, zmrazil v snegu pri Podlaku pod občino Srednje.

Mladinženir. Te dni je dobil diplomu inženirja mladi in vrli ben. Slovenec g. Faletič iz šentlenardske občine. Čestitamo!

V provincialnem zboru v Vidmu so pri zadnji seji protestirali proti inomoškimi izgredom; v ta namen so tudi predlagali subvencijo družbi „Dante Alighieri“. — Debat je bila zelo živahna vsled opozicije štirih katoliških poslancev, kateri so sicer protestirali proti nemškemu nasilju, pa niso glasovali, razven enega monsignora, za subvencijo, češ, da je društvo v frama-sonskih rokah, torej sumljivo. Slovenski odbornik prof. Trinko je dostavil, da ne glasuje za subvencijo še posebno zaradi tega, ker omenjeno društvo pomaga s svojim denarjem zatirati druge jezike, nitorej logično protestirati proti enemu nasilju s tem, da pomagamo k drugemu. „La Patria del Friuli“ je drugi dan pisala: „Duhovnik, prof. Trinko nam govori o nasilju, katerega dela Dantejevo društvo proti drugim narodom... Kje? ali morda v Gorici, ki je postala klj neumnih slovenskih poželenj? V Trstu, kjer se vsak dan porajajo nove slovenske zvijačne nakane? V Dalmaciji, kjer so Italijani zadušeni od slovenskih agitatorjev? ... Kaj naj reče on o slovenski družbi „Ciril Metodovi“, o nemškem „Schulvereinu“, o „Alliance française“? ... Družbe, ki imajo na razpolago mnogo mogočnejša sredstva nego naša Dante?“ Tako sodi ta iredentovski in napram Slovenem vedno hudobni list. Besede prof. Trinkota so pa v kljub temu resnične.

Stavka v litijški predilnici.

Delavstvo v litijški predilnici se je vzdignilo za svoje pravice. Dolgo časa je bilo teptano — pravi beli suženj. Lahko rečemo, da v nobeni tovarni na Kranjskem se delavstvu niso zgodile take krivice, kakor ravno v litijški predilnici. Podjetnika gg. Schwarz & Zublin bi storila le svojo človeško dolžnost, če sedaj sebi in svojim poslovojem izprašata vest.

Delavci v tej predilnici so bili do skrajnosti izrabljivani. Ze tako imajo slabo plačo, pa so bili še kaznovani za vsako malenkost. Mojstri, sami Nemci, pa imajo visoke plače zato, da lažje delavca-domačina pritisakajo.

Povod stavki je dal neki mojster, ki se je tako daleč izpozabil, da je stisnil nekega delavca za vrat in ga tiščal k zidu. Umevno je, da se daviti nihče ne bo pustil in da je tudi delavec čutil v sebi človeško dostojnost. Radi tega se je menda postavil proti takemu postopanju. Namestu, da bi bil odpuščen surovi mojster, je bil predvčerajšnjim odpuščen oni delavec. Sodelavci-trpini v tem oddelku so se postavili za svojega tovariša. Ustavili so delo in izjavili, da ne gredo prej delat, predno ne bode odpuščen nazaj sprejet. Podjetništvo pa se je zopet maščevalo nad temi delavci, jim dajalo bukvice ter z njimi obračunalo.

Delavstvo je imelo shod pri Oblaku. Prišel je lokal iz Zagorja. Dvorana je bila premajhna. Delavstvo je sklenilo popolno stavko. Razburjenje nad krutim postopanjem je bilo splošno, vendar delavstvo ni prestopilo meje dostojnosti. Včeraj se je začela stavka. Delavci so zastražili tovarno. Nihče ni šel na delo. Delavci in delavke so hodili po trgu, a bili so mirni. Popoldne je bil shod. Po-

roča se nam, da po Litiji in okolici splošno sočustvujejo z delavstvom. Podjetništvu priporočamo, naj ugodni delavcem, ker bi to bilo za podjetništvo le častno.

Danes smo dobili poročilo: Švicarska tvrdka Schwarz, Zublin & Comp. ima več tovarn, med temi tudi tovarno v Litiji. Z delavci se je postopale skrajno surovo. Tudi klofute so bile na dnevnem redu. Treba je bilo pri splošni nezadovoljnosti le iskric, da je izbruhnila stavka. Neposredni povod stavke je bil sledeči dogodek:

Dne 6. t. m. dopoldne je zapovedal delavcu Tomažiču paznik Säger, naj pobere neke špulje, ki so ležale na tleh. — Ker tega ni hotel storiti takoj, ga je zgrabil za vrat, na kar ga je Tomažič oklofotal. Vsled tega Sägerjevega čina je bil Tomažič takoj odpuščen. Delavci pravijo, da se poznajo Tomažiču še sedaj praske na vratu. V oddelku, kjer je delal Tomažič je završalo in delavci so šli v pisarno ter zahtevali, naj se Tomažiča ne odpusti, ker drugače bodo vsi pričeli stavkati. Odgovorilo se jim je, naj zvečer še ti pridejo po bukvice, ker bodo odpušteni. In odpustili so jih!

Včeraj delavstvo ni delalo. Stavkujoče delavstvo zahteva, naj se odpušteni delavci zopet sprejmejo na delo. Drugih zahtev delavstva ni število, stavili pa jih bodo danes popoldne.

Delavke zaslužijo od 2—7 do 8 K na teden. Moški zaslužijo od 10 do 20 h na uro, ženske pa od 8—10 do 12 h. Delavcev je približno 700. Kazni so naravnost vnebovpijoče! Kaznuje se za vsako malenkost. Znan nam je slučaj, da je bil delavec, ker se je nasmehljaj, kaznovan z 2 kronami. Kdor ostane brez dovoljenja en dan doma, je brez milosti kaznovan z 2 kronama. Tudi za škarte se nalagajo ogromne kazni. Delavstvo se pritožuje, da postopa zdravnik z obolelimi delavci jako strogo.

Delavstva stanuje precej v Litiji, ponajveč pa v Zagradcu, v Šmartnem, na Logu, v Ponovičah, Hotiču in še v daljnih krajih. Mnogo jih hodi nad eno uro daleč v tovarno. Dela se od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Opoldne je enourni odmor.

Tovarna poizkuša posamezne delavke pregovoriti na delo. Tudi piskalo se je danes zjutraj, a delavstvo je vztrajno ter stavka dalje, izvzemši kakih osem delavcev. Danes ob 4. uri popoldne bo javni šod v Oblakovi gostilni v Litiji. Shodi so naznanjeni tudi za poznejše dni.

Gospod okrajni glavar litijski, Tekavčič, je dvakrat osebno naznanil podjetništvu, da je pripravljen posredovati med stavkujočimi in podjetništvom, a podjetništvo je odklonilo vsako posredovanje, ker si hoče pridržati prosto roko pri nameščenju odpuščenih delavcev v vsakem posameznem slučaju.

Stališče tovarne. Tovarna stoji na stališču, da bi se ji vse smejalo, ako bi brezpogojno zopet vzela nazaj odpuščene delavce in bi tudi trpela disciplina. Dogodek, ki je neposredno povzročil razburjenje, kateremu je sledila stavka, opisuje tovarniško vodstvo tako, da je Säger le nekoliko porukal Tomažiča. Visokost kazni opravičuje s tem, da bi drugače ne bilo mogoče vzdržati discipline med delavstvom. Po mnenju tovarne bi večina delavcev rada delala, a se boje tovarišev, ki so za stavko, dekler ne sprejme tovarna nazaj odpuščenih delavcev. Kakor se pa je prepričal naš poročevalec osebno, se je delavstvo, morebiti z nekaterimi izjemami, odločilo, da izvojuje boj za svoje odpuščene sodelavce.

Delavstvo vzdržuje uzorne discipline in je mirno. Litijško orožništvo je pomnoženo za dva moža, a to zato, ker na orožniški postaji v Litiji ni moštvo polnoštevilno. Stavkujočemu poštenemu delavstvu v litijski predilnici želimo mnogo uspeha!

Splošne razmere po predilnicah.

Z ozirom na litijsko stavko nam popisuje večak splošne razmere po predilnicah takele:

Ako kje, je v tekstilni obrti, je osobito v predilnicah bombaža skrajni čas, da se prično delavci nekoliko gibati in organizirati. Izmed vseh vrst delavcev so predilniški največji reveži. Za svoje trudapolno in nevarno delo dobivajo najslabšo plačo, izpostavljeni pa so raznim nevarnostim za zdravje in življenje. Tako so izpostavljeni delavci v čistilnici vednemu prepihu in ogromni množini prahu, poleg tega pa imajo še težko delo. V karderiji morajo posebno čistilci „bobnov“ vdihavati prah, ker je delo tako, da se jim kadi ravno pod nosove. Ženske v karderiji so za težavno in odgovorno delo donašanja in odnašanja ter nalaganja in odjemanja od stojev zelo slabo plačane, navadno 45—50 nov. na dan.

Predilci so istotako deležni vseh „dobrot“, ki jih more dati prah, vročina in slab

zduh, poleg tega pa še slab material. Od jutra do večera se peha med stroji s svojimi pomagači neprestano, da zasluži tedensko morda 16—18 kron, pomagači, ki so navadno mladi fantiči, pa dobivajo 35 do 45 nov. dnevno. Poleg tega pa so vsi delavci vedno v nevarnosti, da se ne ponesrečijo; tudi predstojniki mojstri v ravnanju z delavci niso v nobenem podjetju tako surevi kot v predilnicah. Vsak zase misli, da je nedotakljiv in da sme nasproti delavcu vse, kar se mu zljubi. Koliko krivičnih kazni plačajo delavci zaradi nekaterih nadutosti mojstrov. Obrtno nadzorstvo teh nedostatkov seveda ne ve, ker se jih nihče prijaviti ne upa.

Tkalcem se tudi ne godi bolje; ako dobi slabo prejo, mora delati skoro celi teden za kake 2—3 forinte, sicer pa zasluži 4—5 for. tedensko, če sta preja in stroj v redu.

Najhujše zlo v predilnicah je, ker se delavec skoro ne more pritožiti, če se pa pritoži, navadno prepade. Tako so predilniški delavci prezirani in izkoriščani od svojih šefov in mojstrov, poleg tega pa jim je prestajati grda zmerjanja, razne kazni in druge krivice. Čas je toraj, da se enkrat ganejo; pa ne samo v Litiji, marveč tudi drugodi.

Dnevne novice.

Štrajk učencev v kmetijski šoli na Grmu. Deželna kmetijska šola na Grmu zopet lahko zapiše en dogodek v svojo kroniko. Vsi učenci so začeli stavkati, ne primejo za nobeno delo in so povežali svoje kovčge ter po vseh štrajkarskih pravilih izročili vodstvu svojo spomenico s pritožbami in pogoji. Povod stavki je dala kazen, po kateri bi morali neko stvar 200krat prepisati in biti zaprti od pol ene ure do 7. zvečer brez male južine. Ko so bili zaklenjeni, so zahtevali na vsak način, da jih izpuste domov. Vodja g. Dolenja ni bilo doma, ker je bil seveda — v gostilni. Ko so ga po dolgem iskanju našli pri Millerju, je po vizitki sporočil, da naj učence ob 5. uri izpuste. Drugi dan so se oblekli učenci v uniforme, dasi je bil delavnik, povežali svoje reči in začeli pisati „pogoje“. — Glavna zahteva je ta, da se ne dajo več psovati („barabe“, „tepci“, „osli“, „kozli“, „biki“, „mrjasec naj te kušne“, „tako neumnih kmetov ni nikjer, kakor so Dolenjci“, „nisi toliko vreden, da bi ti v gobec pljunil“ — take izraze so morali slišati učenci!); temu so pridružili še več drugih zahtev. Učiteljska konferenca je dovolila na to učencem, da smejo ob nedeljah v gostilno brez nadzorstva, in je že dne 5. febr. dobil za to vsak po 1 K, skupaj 30 K. Dalje so zahtevali, da ne smejo nikogar izključiti, kakor se jim je grozilo; tudi temu se je ugodilo. Učencev je zdaj v zavodu: 13 Štallerjev, 4 Primerci, 3 Gorenjci, 2 Notranjca, 8 Dolenjcev, iz okolice pa en sam. G. vodja Dolenjec je bil s pritožbo učencev v Ljubljani pri dež. odboru. Kako je poročal, ne vemo. — Bilo bi dobro, če bi se ves način vzgoje v tem zavodu temeljito reformiral.

Dr. Tavčar se čuti! Na sobotni članek „Slovenec“, ki je odkril, kako so liberalci preko dr. Tavčarja delali kompromis na Jesenicah, seveda dr. Tavčar ni mogel molčati. „Slovenski Narod“, kakor znano, ni več glasilo liberalne stranke, ampak osebni list dr. Tavčarjev. List, ki zaradi 16letnega Tavčarjevega Ivana popiše kar pet kolon, vendar ni „slovenski Narod“, ampak samo „Tavčarjeva Familija“. A to le mimogredé. Torej dr. Tavčar poučuje v sinočnem „Narodu“ v uvodniku druge liberalce, da je vsaka sprava s klerikalci nemogoča in škodljiva liberalcem. Sam sebi pa je napisal na adresu jeseniškega fajmoštra in liberalnih kompromisarjev samozavestne besede:

„To bi že lahko vedel, da ima dr. Tavčar v narodno-napredni stranki tako stališče in tako zastombo, da z „žrtvovanjem“ ne pojde tako gladko niti tako hitro, naj bi to že poizkusil gospodine Cham ali kdo drugi.“

Ste-li slišali, gg. Hribar, dr. Kušar, dr. Triller in drugi? Ne pojde tako hitro! „Narod“ bo še Tavčarjev in vsi boste še pod njegovo komando!

Jezikovni hujskač pri delu.

Pod tem naslovom so se spravile „Freie

Stimmen“ z dne 25. t. m. na g. dr. Brejca, češ, da je zopet enkrat pred c. kr. deželnim sodiščem uprizoril nad vse hudomušno jezikovno komedijo, ko je hotel po praktično zagotovljenem pravu zagevarjati v slovenskem jeziku. Izsiliti je hotel dr. Brejca slovensko obravnavo, pravijo „Fr. Stimmen“, ali čast in hvala velikemu nemškemu bogu, oglašil se je drug mož, kateri je vedel in znal storiti svojo dolžnost kot c. kr. sodni uradnik in rojen Slovenec, namreč predsednik senata, deželnosodni svetnik Schwentner. Ta gospod Schwentner je rojen v onem slavnem delu ljubljanskega mesta, kjer imajo za svojega patrona slavnostnega podkovanega „karfa“ in pečejo okusne ribe ter kuhajo imenitne rake, da se rdeči kot cinober, v staroslavnem Krakovem. Ta slovensko rojeni gospod c. kr. sodni svetnik, kateremu pa je, kakor se mi dozdeva in kakor on sam dokazuje s svojimi dejanji, vse drugo ljubši nego slovenščina, je moral poseči vmes in rešiti nemški značaj c. kr. deželnega sodišča v Celovcu. Glej, glej, gospod c. kr. sodni svetnik, kako je pa še vendar to, da znate toliko slovenski, da ubijate celo slovenščino v glavo Vašim nemškim gospodom avskultantom, kateri si hočejo zboljšati svoj avskultantski adjutum z 200 kronicami nagrade za pridnost in željo po znanju slovenskega, po Vašem „bindišarskega“ jezika. Dobro jih bodele naučili te gospode „bindiš“! To bo dobrot, ki bo rešila državo! Saj pravim: Ljubljanska kri nikoli ne sfali! Samo nekaj mi ni prav všeč, namreč malo slab spomin, pa ne zamerite gospod svetnik! Pezabili ste namreč, da še ni dolgo, ko se je tudi pod Vašim častitim predsedstvom v ravno istem oddelku obravnavale svoj čas v slovenskem jeziku. Potem mi pa tudi to ni všeč, da hočete svojemu rojaku, g. dr. Brejcu, ki sicer ni Krakovčan, pač pa poštena gorenjska duša, po vsej sili nataktni nagobčnik. Ako ste torej Vi, gospod svetnik, proglasili advokatski kontumac, morajo poleg gosp. dr. Brejca nositi nagobčnik tudi vsi nemški celovski odvetniki. Ako pa velja ta kontumac za vse juriste, no, potem si ga pa še Vi sami navežite. Saj pravijo, da so pred pravico vsi ljudje enaki. Edina razlika so morda Slovenci, posebno pa slovenski odvetniki in slovenski sodni uradniki, pa ne vsi. Prvi zato, ker hočejo biti Slovenci, drugi pa zato, ker nočejo. Prvi se ne boji ničesar, drugi pa vsakega migljaja, kajti sicer marširajo drugi mesto njega na višja mesta. Sicer pa avanzma tudi ni vedno odvisen od zatiranja slovenskega jezika. Kaj pravite, gospod rojak, kdo bi li predsednik c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu? Ni napačno namreč to mesto. Ali jaz ga ne maram, zato ker sem Krakovčan.

Za zvezo jugoslovanskih časnikarjev. Bolgarski časnikarji so sklenili predložiti vsem jugoslovanskim časnikarjem načrt za splošno jugoslovansko časniškarsko zvezo v kulturnem oziru. Clani te zveze naj si izmenjujejo svoja izdanja, naj imajo svoj upravni svet itd. Po naših mislih bi bila taka zveza najbolj potrebna za verodostojne informacije z Balkana.

Celjska „Domovina“ je imeniten list. Danes piše, da smo z razkrinkanjem zakulisnih spletk, ki se se vršile na škodo slovenski stvari v Celju, podali nauk, kako se narodna politika ne dela. „Domovina“ meni, da bi morali molčati, češ, da o tem pišejo sedaj tudi nemški listi. Mi menimo, da bi še bolj pisali, ako bi se posredili vladni nameni na škodo celjski gimnaziji. Mi bomo v vsaki stvari, kjer bo splošna narodna korist in nevarnost, ravno tako postopali, ker naš list ni list posameznih oseb, ampak služi slovenski javnosti. Zamera gori ali doli — rak rane bomo sami žgali. Mi nočemo biti korumpiran list! „Domovini“ je pa prosto postaviti se na stališče, da ima dr. Dečko prav, ne pa mi. Vsak po svoje!

— Shod avstrijskih železničarjev se je vršil preteklo nedeljo. Navzočih je bilo približno 5000 železničarjev. Načelnik „Železničarske prometne zveze“, Schwaab, je predlagal resolucijo, v ka-

teri izjavljajo železničarji željo, naj bi se z državno podporo izvršile železničarske zahteve. Na predlog Meistrov se je sprejela resolucija, ki pozivlja železničarske organizacije, naj skupno zahtevajo izvršitev železničarskih zahtev. Na predlog Frančiška Diebla so sprejeli soglasno resolucijo, naj se železničarske organizacije pri vseh volitvah konstituirajo kot volilni odbori in naj vplivajo, da bodo podpirali železničarji le take kandidate, ki bodo obljubili delovati za izpolnitev železničarskih zahtev. Diebl je naglašal, da so neuspehov krivi železničarji sami, ker jih je izmed 150.000 organiziranih le 60.000.

— Upokojen je na lastno prošnjo svetnik dež. sodišča v Celovcu g. Oton pl. Fladung.

— Predavanje o zavarovanju je bilo v nedeljo v Kamniku v „Kamniškem domu“. Gospod svetnik Vencajz je v poljudnih besedah dokazoval potrebo zavarovanja in korist domačih zavarovalnic. Poslušalci, med katerimi jih je bilo nekaj tudi iz okolice so prav pazljivo sledili predavanju in si ohranili marsikateri koristen nauk.

— Litijske novice. Najnovejša vest je gotovo stavka, ki je včeraj izbruhnila pri delavcih predilnice. O tej poročamo na drugem mestu. — Tukajšnja požarna bramba je priredila pretečeno nedeljo plesni venček v gostilni g. načelnika Lajovica. Ta venček, katerega poseti vsa litijska gospoda, je bil jako dobro obiskan. Gostilničar je bil zadovoljen, ne tako blagajnik, ker je godba, ki je bila naročena iz Ljubljane, stala mnogo novcev. Kadar je igrala domača godba, imeli smo vedno lep dobiček, čemu torej najemati tujo godbo v škodo društva? Pri nas je že tako, vsi se morajo ukloniti volji enega. — Nagla smrt. V nedeljo je našla žena svojega moža Franca Koblarja mrtvega v postelji. Prejšnji dan je tožila, da mu ni prav dobro. Šla sta k počitku, a zjutraj vidi žena, da je mož mrtve poleg nje. Pokopali so ga v ponedeljek. Naj počiva v miru! — Prihodnji petek bomo imeli volitev župana.

— Predavanje o Slovencih. V „Slavjanskem blagotvornem društvu“ v Plovdivu je predaval minolo nedeljo, dne 29. prosinca naš rojak g. prof. Bezenšek o Slovencih, njihovi zgodovini, književnosti in nareddnem gospodarstvu. Dvorana pevskega društva je bila polna odličnega občinstva; duhovnikov, častnikov itd. Poslušali so s zanimanjem predavanje o našem narodu, kulturnih težnjah in o lepotah slovenske domovine. Tako je prav, da se spoznavamo posamezni slovanski narodi med seboj ter da stopimo v bližnjo dotiko tudi v prometu in trgovini.

— Nesreča na železnici. V soboto popoldne okoli 4¹/₂ ure premikali so z železniškim strojem na južnem kolodvoru v Gorici železniške vozove. Železniški delavec 30 letni Matevž Budal, ki je imel nalogo pripenjati vozove drugega k drugemu, prišel je tako nesrečno med dva „puferja“, da sta gaskoro zmastila. Nesrečnega prenesli so v tam. bolnišnico.

— Iz Komende. V nedeljo smo imeli ogenj. Pogorelo je gospodarsko poslopje pri Senarču. Pogorelo je bil zavarovan za 1500 K. Vzroka ne vedo.

— Župna cerkev v Rovtahn nad Logatcem je dobila pred kratkim nov uhod in stopnišče na kor. Vsled te izmembe pridobi notranjščina cerkve seveda več metrov prostora za obiskovalce službe božje.

— Boga preklinjal. Fr. Lihar, čevljar na Visokem, je jezen na tamošnjega župnika, ker misli, da je on kriv, da je prišel njegov sin pod obtožbo, da je na sumu, da je v družbi drugih fantov pobil šipe pri župnišču. Lihar se je napil in prišel pred župnišče razgrajati, preklinjal je Boga in Mater Božjo z najostudnejšimi besedami. Ker obdolženec sam trdi in tudi zaslisan priče temu ne oporekajo, da je bil Lihar res močno pijan, obsodilo ga je sodišče na dva meseca ojstrega zapora.

— Tatinski trgovski uslužbenec. France Lampe iz Crnega vrha nad Idrijo, trgovski pomočnik, brez stalnega bivališča, stanoval je začetkom leta 1904. v Zagrebu pri Neži Lušin na Illici. Le-tej je izmaknil iz nezaklenjenega kovčega zlato uro vredno 60 K in nekaj dni kasneje 100 kron gotovine. Minulo jesen je delal par mesecev pri zgradbi železnice v Hrušici in tam je Antena Ogorevca, pri kateremu je imel hrano in stanovanje, osleparil za 18 K 70 v., potem pa izginil. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

— Ponarejene petkronske bankovce zopet razpošilja neki kranjski ponarejevalec denarja iz Amerike.

— Umrl je v Zagrebu časnikar Josip Čebular.

— Predavanje na Viču. Izobraževalno društvo Vič-Glince ima prihodnjo nedeljo, dne 12. t. m. ob 4. uri popol-

dne v društveni sobi predavanje. — Govori vlč. g. dr. E. Lampe o ruskih razmerah.

— **Samoumor.** V Trstu se je Ivan Verden, star 54 let, pismoša, včeraj popoldne ob četrta na 2. uri medtem, ko je njegova žena v kuhinji obedovala, vrzel z okna svojega stanovanja v tretjem nadstropju hiše števil. 37 v ulici Coroneo ter si je pri padcu razbil lobanjo ter ostal na licu mesta mrtev. Vzrok samomora ni znan.

— **Učni tečaj za stenografijo** imajo letos zasebni uradniki v Gorici.

— **Slikar umrl v norišnici.** Ludevik pl. Rubelli, ki je živel mnogo let v Gorici, znan po svojih morskikh slikah, je umrl v norišnici Feldhof pri Gradcu.

— **„Neumna zahteva“.** „Piccolo“ pravi, da je to neumna zahteva, ako prosijo tržaški Slovenci za slovenske ljudske in srednje šole v Trstu. V njegovih očeh je neumna zahteva to, ako na tisoče slovenskih starišev prosi svoje poslance, naj da vlada, če že hoče dati Lahom šole za najvišjo izobrazbo, tržaškim Slovincem vsaj one za najnižjo izobrazbo. In če je zahteva tržaških Slovencev za najnižjo izobrazbo, za najnižjo šolo neumna zahteva, ako je torej zahteva po izobrazbi v materinem jeziku — neumna, čemu izgublja toliko sape — za tako budalost, kakršna bi bila po „Piccolu“ legiki italijanska univerza.

Ljubljanske novice.

Občinski svet ljubljanski je imel včeraj zvečer redno sejo. Podžupan g. dr. Bleiweis in občinski svetnik g. nadinženir Žužek sta opravičila svojo odsotnost z boleznijo.

Naznanila predsedstva.

Župan se spominja rajnega deželnega odbornika dr. A. Schafferja, ki je bil od l. 1871. do l. 1882 občinski svetnik. Naglašja, da je rajni tudi kot poročevalec dež. odbora v občinskih zadevah bil vedno naklonjen mestni občini ljubljanski. G. župan nadalje naznani, da je občinski svet v zadnji tajni seji priznal g. policijskemu svetniku Francu Podgoršku začasno pokojnino, dasi ga je spoznal krivim disciplinarnih prestopkov. G. župan je ustavil ta sklep v smislu § 67. občinskega reda, ker je bil protizakonit in v škodo mestni občini. V javni seji to naznanja g. župan zato, da o tem izve tudi širša javnost.

Novi ljubljanski meščan.

V roko g. župana je storil obljubo, novi ljubljanski meščan gospod Francišek Verhovc.

Personalni in pravni odsek.

Poročevalec g. dr. Stare predlaga naj se z ozirom na to, ker Kavčičev svet od Poljanske ceste do Ciril Metodovih ulic še ni parceliran, sklenc, da bodo morali povrniti prihodnji lastniki tega zemljišča, kadar bo parcelirano, deloma stroške mestni občini za napravo ulic na bivšem del Cottovem svetu.

Občina kupi ljubljanski grad.

Poročevalec g. ravnatelj Senekevič je naglašal, da je l. 1895. po potresu, ko so bili z ljubljanskega gradu premeščeni kaznjenci, prevzelo grad v svojo upravo finančno ministrstvo. Občinski svet je izjavil takoj, da je važno za mestno občino, če dobi grad v svoje roke. Prosil je ministrstvo, naj mestni občini prepusti grad brezplačno, pozneje je občinski svet ponudil 5000 in l. 1902. 7500 gl. finančnemu ministrstvu za grad, oziroma prosil, naj finančno ministrstvo naznani, pod kakimi pogoji ga je voljno prodati ljubljanski občini. Dolgo ni bilo odgovora. Šele novembra mesca je finančno ravnateljstvo naznanilo mestni občini, da je fin. ministrstvo vsled odloka fin. min. s 17. novembra 1904 voljno odslopiti mestni občini grad za 60.000 K, (dr. Triller kliče: „Salezijanci!“) a občina ne sme ničesar izpremeniti na gradu brez dovoljenja deželne vlade, vzdržati nasade, javna igrališča in pota v dobrem stanju ter skrbeti, da ohrani poslopje svojo historično obliko. Tudi mora občina zgraditi muniicijsko skladišče za ljubljanski deželno brambovski polk št. 27. in nositi vse stroške prenosa. Pravice ima nadalje odkupiti vse one parcele, ki so v lasti zasebnikov, da jih obdelujejo, za ceno, katero so ti plačali zanje. Nam se ni posrečilo za tako nizko ceno nakupiti gradu, kakor se je to posrečilo graški mestni občini, ki je dala za graški grad le 6000 gl. (Medklici: dr. Triller: „Salezijanci!“ Lenče: „Smo pač Slovenci in ne Nemci!“) Poročevalec naznanja, da bi stala zgradba muniicijskega skladišča za deželno brambovski polk št. 27. po vpisani skici približno 8000 kron. Najemnine bi pa plačevalo brambovsko poveljništvo na leto 900 kron s katero svote bi se obrestovala v to stavbo naložena glavica. A te nove zgradbe ne bo treba takoj, ker se lahko še nadalje prepusti skladišče v perabo deželne brambovske uprave. Predlaga, naj občinski svet odobri pogoje fin.

ministrstva za nakup gradu in naj pooblasti g. župana, da sklenc s fin. ministrstvom kupno pogodbo. Predloga obveljata soglasno.

Poročila finančnega odseka.

Poročevalec g. dr. Stare. Za nakup dvoje stavbišč na bivšem Del Cottovem svetu ob Ciril Metodovi ulici je ponudil trgovec R. Miklauc za m² 6 kron. Magistratu se je zdelo ta ponudba prenizka, ker bo blizu novo poslopje II. državne gimnazije. Predlaga, naj se cena deloči za m² po 7 kron. Obvelja. O ponudbi Arnešta Hammerschmidta glede odkupa mestne parcele na voglu Šubičevih ulic in Bleiweisove ceste je predlagal v imenu fin. ods. g. poročevalec, naj se ta svet proda le za 12 K m². Občinski svetnik g. Lenče pa predlaga, naj se ta svet sploh ne proda, ker je to najlepši prostor in je tudi svota 12 K m² premajhna. Predlog g. Lenčeta je obveljal. Ivan Dražilu je petres poškodoval njegovo hišo ob Ulicah na grad tako, da jo je moral podreti. Za prostor je bil takrat obč. svet voljan dati g. Dražilu l. 1898 800, a ni hotel takrat za to svoto odstopiti sveta mestni občini. Sedaj po sedmih letih je pa voljan prodati svet za to svoto (g. ravnatelj dr. Požar: „Čez sedem let se je spametoval“). A ker ta svet nima za občino vrednosti in zaradi neugodnega denarnega stanja občine, predlaga, naj se ponudba g. Dražila odkloni. Obvelja. Odbor „Elizabetine otroške bolnišnice“ je prosil občinski svet za zvišanje letne podpore. Poročevalec predlaga, naj se odkloni prošnja. Obč. svetnik g. Turk predlaga, naj se bolnišnici zviša podpora od 1000 na 1500 K. Občinski svet je odklonil predlog g. Turka. „Bolniškemu podpornemu društvu pomočnih in zasebnih uradnikov“, ki šteje 97 članov, med njimi tudi 16 mag. uslužbenecv, se dovoli podpora v znesku 50 K. „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Gradcu“ je občinski svet dovolil 200 K. „Slovenskemu slovenskemu ženskemu društvu“ pa za nabavo novih knjig 50 kron.

Oddaja tiskarskih in kamnopolisnih del

za leto 1905., 1906. in 1907. Poročevalec Senekevič. Ponudbe so vložile tiskarne: „Narodna tiskarna“, Blasnik, Klein in Drag. Hribar. Najdražja je bila glede tiskovin „Narodna“, najcenejša pa Drag. Hribarjeva tiskarna. Tiskarska dela se zato oddajo za navedeno dobo Hribarjevi, kamnopolisna pa Kleinovi tiskarni.

Poročila stavbnega odseka.

Poročevalec dr. Stare. K stroškom za popravo škarpe pod cesto na Grad ob posestvu Alojzije Rusove se dovoli polovična svota stroškov v znesku 1091 kron, svoj del v isti višini je Rusova že plačala. Prošnji Hermine Del Cottove za preklic naročila, da ima položiti kavicjo za hodnik ob svoji vili na Strossmayerjevih ulicah se ugodni s pogojem, da Del Cottova napravi hodnik do 1. junija leta 1905., v kar se je že zavezala.

lj **Krščanska ženska zveza** bo imela svoje redno predavanje v petek 10. t. m. ob 3. popoldne v navadnih prostorih. K obilni udeležbi vabi odbor.

lj **Ogenj v sobi** je bil danes zjutraj ob tričetrt na 10. uro v hiši števil. 13 na sv. Petra cesti pri Francu Ahčinu. Mati je pustila, ko je šla na trg, otroka samega v postelji. Otrok se je pričel igrati z žveplenkami in pričel so goriti časopisi poleg postelje in naпослед tudi postelja. K sreči je stanovanje pritično in tako so ogenj ljudje hitro opazili in pegasili. Na lice mesta je prišlo tudi ognjeglasno društvo. Otrok ni poškodovan.

lj **O Podgorškovi aferi** včeraj obč. svet še ni sklepal. Sklepanje je odloženo.

lj **25letnico službovanja** je praznovala 3 t. m. gđ. Alma Lašič poštarica na poštni filijalki št. 4 v Ljubljani.

lj **Pred okrajnim sodiščem** se bo vsled neke afere na planinskem plesu vršila dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne obravnava o tožbi jurista Vlad. Sveteka, stanujočega v Vodmatu, proti Pavlu Jerovcu c. kr. finančnem nadkomisarju, dr. Marnu, c. kr. finančnemu konceptnemu praktikantu in dr. Iv. Rupniku, c. kr. fin. nadkomisarju.

lj **Služba paznika mestnih delavcev.** Pri mestnem magistratu oddati je službo za časnega paznika mestnih delavcev s plačo mesečnih 90 K. Lastnoročno spisane prošnje za podeljenje te službe vlagati je pri mestnem magistratu ljubljanskem, opremljene s priporočili o dosedanem poslovanju, z dokazom, da prosilec ni prekoračil 30 leto starosti, ter da je telesno popolnoma zdrav, do 1. marca 1905.

lj **Draginjski odsek ljubljanskega občinskega sveta** je menda zaspal. Draginja je vedno večja, a o dele-

vanju odseka ne slišimo ničesa. Opozarjamo ga zlasti na pomanjkanje in draginjo premoga. Žalostne izkušnje zadnjih tednov, ko je v Ljubljani zmanjkalo premoga, kažejo, da je način nabavljanja tako važnega kuriva pri nas jako pomanjkljiv in bi zahteval, da se z njim temeljito bavi naš mestni zastop. Sedaj po več tednov ni moglo dobiti premoga od trboveljske družbe.

lj **Tat na promenadi.** Kakor smo pred par dnevi poročali, je bil ukraden konjaču pri Loydu, nov zimski suknjič. Včeraj popoldne je bil Franc Fojdiga, delavec iz Podjelše na promenadi na Krakovskem nasipu, kjer mu je prišel nasproti oškodovalec, ki je takoj opazil, da se Fojdiga spreha v tujemu suknjiču. Poklical je policajskega stražnika, ki je Fojdiga aretiral in mu odvzel suknjič.

lj **Prijet agent.** Včeraj popoldne je bil prijet na južnem kolodvoru Franc Ribič iz Sela ki je nagovarjal ljudi na izselitev v Ameriko. Od agenta Cvilherborta je imel obljubljenih od vsake osebe deset kron.

lj **Bombardirana gostilna.** Nek zlobnež je sinoči razbil gostilničarki Ani Jegličevi v Židovski stezi števil. 4. pri vratih šipe in s tem povzročil precej škode.

lj **Priporočljiv premogarski hlapec.** Včeraj popoldne je prodajal premogarski hlapec Josip Snoj po Marije Terzije cesti premog v neplombovanih vrečah. Med potjo je tudi jemal premog iz vreč in ga deval v prazne vreče. S tem si je hotel napolniti svoj žep, stranke in svojega gospodarja pa oškodovati. Nakano mu je pa preprečil policijski stražnik, ki ga je opazoval.

lj **Mlad slepar,** ki se predstavlja za realca, a ni realce, berači po Ljubljani.

lj **Društvo za povzdigo prometa s tujci** snuje ljubljanski župan g. Hribar.

lj **Prisiljenec napadel paznika.** Med tem, ko je v tekalskem oddelku tukajšnje prisilne delavnice paznik Alojzij Ljubič svojo službo opravljal, napadel ga je zavrtno 22 let stari prisiljenec Leopold Jereb doma iz Nevelj, udaril ga dvakrat s kladivom po glavi in ko se mu je paznik v bran postavil, zadel ga je na desno roko in ga lahko poškodoval. Zagnal je tudi kladivo za njim, da je z veliko močjo v vrata priletelo. — Napadel je tudi paznika Ferda Sluga, ga z nožem sunil v desno stran prsi in v levo stran hrbta ter ga težko ranil. Jereb, ki ne more za to storjeno dejanje nobenega pravega vzroka navesti, je bil obsojen na dva in pol leta težke ječe

Razne stvari.

Najnovejše.

Ponesrečen poizkus z letalnim strojem. Mladi elektrotehnik v Lijonu, Gardet, je napravil poizkus z letalnim strojem, ki ga je sam izumil. Nekaj časa je stroj deloval dobro. V višini 30 m pa Gardet izpusti vodilno vrvo ter pade s strojem v globočino. Zlomil si je le nogo, ker je stroj deloval kot padalnica. — Mednarodni časnikarski šhod. Osrednji odbor za mednarodni časnikarski kongres je sklenil, da se bo letošnji shod vršil v Lüttichu in sicer se prične 29. julija. Trajal bo en teden. Poleg drugih vprašanj se bo razpravljalo tudi o pričevanju časnikarjev pred sodnijo. — Samoumor radi štirih kron. Ker je izgubil 4 krone, a se je bal iti k gospodarju, se je v Temešvaru umoril 14letni trgovski vajenec Mihael Pentesi. — Zveza samomorilcev. V Budimpešti je koncem prvega semestra pet gimnazijcev dobilo slaba priporočila. Sklenili so umreti. Eden je že skočil z drugega nadstropja na cesto, kjer je obležal nevarno ranjen.

Iz brzojavk.

Inomost, 8. februarja. Društvo laških visokošolcev v Inomestu se je prostovoljno razpustilo radi nedostajanja članov.

Budimpešta, 8. febr. Parlamentarna straža je odpuščena.

Budimpešta, 8. februarja. Na včerajšnjem shodu je Košut povdarjal, da mora združena opozicija stremeti za tem, da pribori Ogrski skoro popolno državno neodvisnost, predvsem pa gospodarsko samostojnost. Narodni duh se mora širiti tudi med vojaštvom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. febr. Danes je bilo v drž. zboru končano prvo branje predloge o vojaških novincih. Govoril je tudi domobranski minister, ko je dejal, da bi bilo zavlačenje predloge z ozirom na razmere na Ogrskem le na škodo prebivalstva. Za je govoril Poljak Binder, proti Klofač.

Dunaj, 8. febr. Danes so imele parlamentarne komisije mladočeškega kluba,

čeških agrarcev in „Slovanske zveze“ skupno sejo. Vlado je popolno soglasje v zboru.

Dunaj, 8. februarja. Danes popoldne ima „Slovanska zveza“ sejo. Razpravljala bo o političnem položaju, posebno z ozirom na dogodke na Ogrskem. Voljeno bo predsedstvo.

Dunaj, 8. febr. Grof Julij Andrássy je šele danes depoldne došel sem. Ni še gotovo, če bo že danes popoldne sprejet od cesarja v avdijenci.

Dunaj, 8. febr. Še ta teden bodo v drž. zboru pričeli s prvim čitanjem proračuna. Na teden bode le ena ali dve seji, da se omogoči delo proračunskega odseka. O „Slovanske zveze“ bodeta pri debati v prvem čitanju govorila dva govornika.

Dunaj, 8. febr. Prihodnji teden začne vlada zopet obravnave med Italijani in Nemci, da dovede zadevo italijanske fakultete do konca.

Dunaj, 8. febr. Dalmatinski poslanci pridejo danes k ministrskemu predsedniku, da mu izreče svoje zahteve.

Budimpešta, 8. febr. Združena opozicija hoče iz kombinacije liberalno stranko popolnoma izključiti. — Szell se mudi v tej zadevi, gotovo po višji inicijativi na Dunaju.

Budimpešta, 8. februarja. Neodvisna stranka je soglasno izvolila Košuta za predsednika.

Belgrad, 8. febr. Kralj ni sprejel pogojev ministrstva. Kriza se nadaljuje.

Gradec, 8. febr. Tu je umrl generalmajor Kalnoky, star 75 let, brat rajnega ministra.

Varšava, 8. febr. Stavkujoči so ubili dva delavca, ki sta pomagala vojakom, da se mogli delati v plinarni.

Varšava, 8. februarja. Včeraj je prišlo manj delavcev delat. Mnogo se jih boji, da jih stavkujoči ne odženo. Več industrijcev je sklenilo, da zatvorijo tovarne, vlada je pa zagrozila, da v tem slučaju postopa z njimi kakor s stavkujočimi.

Lodz, 8. febr. Od 350 tovarn, v katerih je bila stavka, delajo delavci doslej le v 20.

Berolin, 8. febr. Iz Peterburga se potrjuje, da je stališče Kuropatkinovo precej omajano. Pričakujejo glavne bitke.

Berolin, 8. febr. Kuropatkin je dovolil ženskam in otrokom, ki beže iz Vladivostoka, proste vožnjo do Bajkala. Profesorji in dijaki so že zapustili mesto.

Peterburg, 8. febr. Odhod prvega dela tretje ruske eskadre se bo zgodil, ker je eskadra v Libavi zamrznjena. Treba bo prelomiti led. Govori se, da so štiri križarice, kupljene v Argentini, došle rusko brodovje pri Madagaskarju.

London, 8. februarja. Japonsko poslaništvo se je pritožilo, da pošiljajo v Antverpi angleške ladje kotrabant za Ruse.

London, 8. febr. Car je sklenil, da skliče „Zemski sobor“. V 14 dneh baje podpisuje važen ukaz za upravo.

London, 8. februarja. Vest, da je vso brzojavno progo po Sibiriji imela te dni ruska vlada v najemu, ni resnična. Oddajajo se privatne brzojavke lahko do Vladivostoka.

Meteorološko poročilo.

Višina n. morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podlaga v 1 m, vzh. v 2 m.
7	9. zveč.	745,3	-1,2	sl. sever	megla	
8	7. zjutr.	745,6	-1,4	sl. jzh.		0,0
	2. pop.	745,6	2,4	brezvetr.	obl.	

Srednja včerajšnja temp. -0,4°, norm. -1,0°.

Zavarovalne vesti.

100 milijonov kron prekoračeno!

Sijajen uspeh avstrijske družbe C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu je v minoletem letu izgovarila 14696 novih polic na življenje za 102.307.613 kron zavarovane glavnice. Ta ogromna svota je največja, katero je sploh kaka evropska zavarovalnica v enem letu dosegla ter dokazuje, koliko zaupanje uživa ta družba vsled svoje kulantnosti in nizkih premij. Z zadovoljstvom bode naglašeno, da ima ta uspeh avstrijska družba pred vsemi drugimi množestevilnimi evropskimi zavodi kot prva izkazati. Glavni zastop v Ljubljani, Gradišče št. 4.

Književnost in umetnost.

* „Dom in Sveta“ 2 številka ima

sledečo vsebino: F. S. Finžgar: Dr. Matija Prelesnik. Anton Medved: Bogdan Venedu. Leopold Turšič: Nasmeh večnomladne sreče. Dr. Matija Prelesnik. Bogdan Vened: Vneta. Baltiška povest. (Dalje). Zvonimir: V slovo... Zvonimir: Spomini Dragan Šanda: Jurčič-Scott. Fr. S. Finžgar: „Games-love“. Črtica. Zvonimir: V luninem soju Fr. Šingl: František Sušil: Češkemu buditelju, duhovniku, pesniku in učenjaku k stoletnici. Zvonimir: K domu. Zvonimir: Med šumom življenja... Dr. E. Lampe: Londonski izprehodi. (Dalje). Silvin Sardenko: Pod grenkim jarmom. Ivan Ivanovič: Čarovnica. Pripovedka. (Dalje). J. K.: Rodbinski priimki na Slovenskem. Napravljeni iz krajevnih imen. Književnost. To in ono. Sah in skrivnina na ovitku. Slike Dr. Matija Prelesnik. Na Nevi. A. Beggrov. — Nagrobni spomenik. A. G. Angl. — Na pašo. Fr. Zvečina. — London: Pred „Angleško banko“. — London: Fleet-Street in Ludgate-Hill. — Prijazna sosed. — Maksim Gorkij v ječi. — Blaženi Marko Križevčan. Po stari sliki. — Razstava vajeških del v Ljubljani. Fotografiral Fr. Vesel. — Baron Gautsch pl. Frankenthurn. avstrijski ministrski predsednik. — Grof Stefan Tisza, ogrski ministrski predsednik. — Grof Agenor Golu-chowski, avstro-ogrski minister zunanjih zadev in predsednik skupnega ministrskega sveta. — Baterija težkega japonskega topništva. — Ruski častniki obedujejo. — Maršal Ojama s soprogo. — Granata obležnega topa izpred Port Arturja.

„Dom in Svet“ izhaja prvega dne vsakega meseca. — Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije. — Založnik in lastnik: „Marjanišče“. — Tiska „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani.

Naročnina: 9 K, za diake 6 K 30 h, za Ameriko 25 dolarja, za Italijo 11 lir, za Nemčijo 10 mark. Sprejema lastništvo in upravištvo v „Marjanišču“.

* Slovensko gledališče. Velika lupina, a malo jedra, kakor po večini vse francoske veselice, kolikor jih je bilo uprizorjenih pri nas, je tudi veselica „Na gugalnici ljubezni“. Nočemo trditi, da odbor „dramatičnega društva“ nima resne volje, nuditi občinstvu raznovrstnih iger in premembe v repertoarju. Toda velja naj pravilo: Non multa, sed multum! Pri nas francoska veselica ni imela, nima in ne bo imela nikdar popolnega uspeha, ker se vključuje vsemu trudu igralne osobe ne more uživati v tisto živahno dejanje, kakršno zahteva francoski temperament. V celi igri sta dve vlogi, na katerih sloni celo dejanje: Rozina Bernier, gledališka umetnica in Hubert de Plouha. — Prva omožena, a ne živi z možem, da si ga visoko ceni; — drugi oženjen, ki skoro strastno ljubi svojo soprogo, a obenem istotako gledališko igralno Rozino. — Značaj Huberta je torej težko pogoditi, ker je neverjeten in zahteva mnogo rutine; gosp. Boleški moramo priznati, da se je potrudil in — mutatis mutandis — svojo vlogo precej spretno rešil. — Izborna pa je bila gđ. Spurna, tako da res zasluži popolnega priznanja. — V ostalem je bila igra dobro študirana, torej tudi druge vloge več ali manj dobro igrane; ravno tako je pohvalna režija.

Že četrtočrtokrat je „Marttn Krpan“ napolnil gledališče. Privoščimo to pisatelju ter intencanci. Tudi občinstvu! Naj ima veselje. Ne moremo si pa kaj, da ne bi pri tej priliki nečesa omenili. Vzemimo, da bi danes ali jutri ponovili „Hamleta“; stavimo, da bi bila prazna hiša. To vidimo tudi pri lepih operah, da čisto obisk ni tak, kakor bi bilo pričakovati. In vzrok? Velik del — ne rečemo pretežni del — občinstva nima smisla za pravo umetnost, a mpa k h o e cirkus. To smo videli pri zadnji predstavi „Krpana“. Kakor hitro se je prikazalo na oder kljuse s Krpanom, tedaj pa — hajd! — občinstvo ploskal! In ko napodi in premeče Martin fincarje; občinstvo ploskal! Ne vse občinstvo, večinoma parterno stojišče, a tudi drugi! Če ljudi navduši taka umetnost, potem se vse jenja. Več okusa bi že smeli zahtevati! Zadnje dejanje je nekaj skrajšano, kar je igri v korist. Morda bi se še kaj našlo, kar lahko odpade, v prvi vrsti pa razni „ocvirki“, kojih menda gospod pisatelj niti zapisal ni, če jih pa je, potem je njegova stvar, da jih popravi. Glede igranja nimamo dosti pripomniti, igralo se je razmeroma tako, kot drugokrat, mestoma boljše, mestoma slabše.

Ce bi hoteli uspeh kake gledališčne predstave soditi po ploskanju, bila bi predstava „Razbojnikov“ najboljša. Dobro bi bilo delati na to, da se tisto neumestno in neokusno ploskanje, živio-vpitje in celo razbijanje z nogami na parternem stojišču vsaj omejijo. „Razbojniki“ so menda prva popoldanska predstava, ki se je spodobno predstavljala; tako mora biti tudi v bodoče in prav je, da se nižjim slojem da tuptam

kako boljše delo, ne le samo neumne burke. Velika in težka vloga Karla Moora je bila v rokah g. Nučiča. Junaškega ljubimca pri nas manjka. Imenovani se je pač mnogo trudil, dosegel tudi lep uspeh, toda do umetnika mu manjka še mnogo, dasi s tem ni rečeno, da ne postane kdaj tak Per aspera ad astra! — Tudi o g. Tišnovu moramo reči, da mu manjka verve, predvsem pa — obenem z g. Nučičem — glasovnega materiala. V vlogi Franca početkoma ni ugajal, no, v zadnjih dveh dejanjih je bil pa dober, tako da mu ne moremo kratiti zaslužene pohvale. — Zelo dober v igri in maski je bil g. Danilo. — Pohvaliti nam je tudi interprete ostalih in večjih vlog. — Težavno je pač z epizodnimi vlogami!

Kot večerna predstava se je v Hagfian, da se zamaši vrzel, uprizorila opera „Hoffmanove pripovedke“. — Seveda je predstava nekoliko trpela vsled menjavanja repertoarja; — to se je opazilo tudi pri orkestru. — Vendar pa se je skupnemu trudu gg. pevk in pevcev ter kapelnika posrečilo, zedovoljiti precej številno zbrano občinstvo.

Druga predstava „Trubadurja“ v letošnji sezoni ni bila niti boljša, niti slabša od prve. — Trpela je vsekakor vsled dejstva, da se je morala radi obolenja baritonista g. Oufednika že enkrat odpovedati, vdrugo je bila pa predstava omogočena le, ker je nastopil mesto imenovanega v ulogi grofa Lune član tukajšnje nemške igralne družbe, g. A. Lorenz. — Svoje partijo pel je v češkem jeziku, in to z lepim uspehom. Sicer nima tako obsežnega glasu, da bi bil svoji ulogi v vseh pjesah popolnoma kos, zlasti mu manjka potrebne višine, a drugače je pel s čutom in znal nedostatke spretno prikriti, posebnost ker je sicer rutiniran igralec.

Najbolja je bila seveda g. Skalova. G. Lebeda se je sicer mnogo trudil, a da ne doseže zaželjenega uspeha, zato niti sam ne more kaj. — Uloga je zanj pač prevelika in pretežavna, zato je se svojim pevskim materialom ne more popolnoma obvladati. — V ostalem — nimamo ničesar pripomniti.

Štajerske novice.

š Ljubno v Savinjski dolini.

Naš občinski lov je eden najlepših in najromantičnejših. Saj se razteza po lepih mejnih vrhovih med štajersko in koroško, katera poseja na leto na tisoče turistov. Sedaj obstoji nevarnost, da pride ta lepi lov Nemcem v roke, ki ga hočejo prihodnjič izdražiti. Dražba se je sicer že enkrat vršila, pa občinski zastop ni hotel dražbe odobriti. Celjski in Savinjski Slovenci, pazite na naše planine! — Sploh se v zadnjem času opaža, da stegujejo Nemci po naših planinah svoje roke, kajti lani so že zaznamovali neko pot preko Moličke za nemško planinsko društvo. — Roke proč od slovenskih vrhov!

š Mladeniške zveze bralnega društva pri Sv. Benediktu v Slov. goricah pustna veselica je zadnjo nedeljo izborna uspeša. Od vseh sosednih župnij so došli gostje, zlasti so se odlikovali vrli Lenarčanje. Mladenič Fr. Caf je imel kratek navduševalen govor za mladeniče, potem pa so nastopili igralci veselice „Cevljari“, ki so igro res izborno predstavljali. Blaže (Ant. Zemljč) je svojo ulogo izborno pogodil. Občudovali smo njegovo res naravno predstavljanje. Tonček (Ferd. Geratič) se je tudi odlikoval. Baron Stradež (Fr. Roškar) je vzbudil s svojo raztrgano obleko mnogo smeha. Dr. Lopnik (Fr. Caf) nam je tudi jako ugajal. Opeka (Jan. Ceti) in Valentin (Peter Ceti) so bili tudi popolnoma na svojem mestu. Igra je res silno zabavna. Smeha je bilo brez konca in kraja. Veselica se še ponovi prihodnjo nedeljo 12. febr. Pridite vsi, domačini in sosedje, da se pri tej v resnici šaljivi igri pozabavate. Ne bo vam žal!

š Novi lovski zakon cesarju ni predložen v potrjenje, češ, da ima nekaj nedostatkov. Vrnjen je dež. odboru.

š Smrtna kosa. V Cretu je umrla dne 6. t. m. gospa Alojzija Neumüller roj. Ros, notarskega uradnika soproga, doma iz Vučevsi pri Ljutomeru v 33. letu svoje starosti. — V Laškem trgu je umrl zemljeknjižni uradnik g. Beno Znidaršič. — V Mariboru je umrla hišna posestnica Ana Sepetavc, roj. Goričan

Koroške novice.

k Razžaljeni podžupan. Iz Celovca poročajo: Podžupan pl. Metnik je v seji občinskega sveta dne 7. t. m. podal svojo demisijo.

k Na Trbižu se je od 8 lovskega bataljona en vojak ustrelil, in sicer radi surovega ravnanja. Strelil je šele od oktobra meseca lanskega leta. Ustrelil se je v glavo z ostro patrono napolnjeno z vodo; bil je takoj mrtev.

k V Naborjetu v trdnjavi se je v nedeljo ustrelil domobranec, rodem Kranjec, doma iz Ljubljane. Pred svečnico

je ravno avanziral za korporala in je dobil ob enem dopust, da se sme domov peljati. V nedeljo je prišel z dopusta nazaj v trdnjavo, ter se je vpričo drugih vojakov ustrelil, a ne smrtno zadel; ponesrečenca so prepeljali v Trbiž v bolnišnico; mogoče da ukreva. Kaj je nizek, se še ne ve.

Zdravi otroci. Naša doba hoče z njimnu, splošnim razjasnjevanjem povzročiti, da bi napačni način hranitve ne vplival kvarno na zdravi razvoj naših otrok. Posledica tega truda je, da otrokom že čestokrat ne dajo več alkoholnih pijač, kakor vina, piva i. t. d. Manj pa se pazi na to, da takisto čaj kakor zrnata kava, ki imata v sebi kofein, torej strup, enako kvarno vplivata na mladino. Saj je slaven zdravnik in učenjak že ponovno izrekel v zadnjem času, da otrokom pod štirinajstimi leti nikakor ni dajati zrnate kave. S tem izrekom se ujema mnogo nujnih svaril odličnih higienikov, ki deloma opozarjajo na to, da se že nad deset let kot nadomestek zrnate kave, ki samó razburja živce, izdeluje sladna kava z vonjem in okusom zrnate kave in da se nikakor ne more dovolj ceniti njen zdravstveni učinek. Kjer se torej ne morejo odločiti, da bi tudi za odrasle člane v rodbini brez dodane zrnate kave izključno rabili to sladno kavo ki jo izdeluje tvrdka Kathreiner, tam se ni plašiti malega truda, da se ta kava pripravi za otroke. Pri tem bodi omenjeno, da po dolgoletni izkušnji otroci najnežnejše dobe, ki se jim pogostoma upira čisto mleko, kaj radi pijo Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo zaradi njenega dobrega okusa in da jim je jako hasniva. Uspeh ni izostal še nikoli. Tudi v dobi razvoja Kathreinerjeva Kneippova sladna kava skupno s toli potrebnim mlekom kaj uspešno zatira malokrvnost, bledico, razburjenost ponoči, slabost in nedostato ravnost, ker je lahko prebavna, redilna in krvotvorna. Toda le „pristna“ Kathreinerjeva Kneippova sladna kava ima te prednosti v okusu in prijetno tečnost, ki jo odlikujeta na tolikanj priznani način. Zato poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner, zahtevajte le izvirne zavoje s sliko župnika Kneippa in ne jemljete niti odprto odtehtanih opraznih izdelkov, niti manj vrednih posnemkov v drugačnih zavitkih.

Zahvala.

Anton in Ana Gnjezdca se pri srčno zahvalujeta prijateljem in znancem za številne dokaze sočutja ob smrti njiju ljubljene sestre, gospodične

Karoline Gnjezdca

in za častno spremstvo na poti k večnemu počitku. Imenoma bodi iskrena hvala „Kat. društvu rokodelskih pomočnikov“ za njegovo gniljivo petje pri pogrebu. 235 1-1

Slavnemu občinstvu naznanjam z današnjim dnevom popolno preselitev trgovine

M. Žargi

v Židovske ulice št. 5.

Se nadalje priporočam za obilen obisk z odličnim spoštovanjem

240 1-1

M. Žargi.

Mednarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg. 234

Ta teden

Zanimivo potovanje nemške cesarske dvojice po Sredozemskem morju.

Iščem za župnišče na deželi izurjeno in pošteno 236 3-1

kuharico

katera bode imela tudi primerna dela opravljati. — Mesečna plača po dogovoru.

Naslov pove iz prijaznosti uprav. „Slovenca“.

Močan, pošten in priden
dečko se sprejme
kot vajenec
tako pri mešariji Jagrovih
dedičev v Ljubljani. 232 3-2

Odlikovan

z zlato medaljo

na razstavi v Parizu l 1904

Dragotin Puc

tapeznik in preprogar

Dunajska cesta št. 18,

zvršuje vsa tapetniška in dekoracijska dela
er ima v zalozni vse v to stroko spadajoče
predmete lastnega izdelka. 884 39

kakor tudi pohištva prve kranjske mizararske
zadruga v St. Vidu nad Ljubljano.

Mizararski pomočniki

dobé takoj stalno delo pri Jakobu Homovcu
v Cerknici, stavbeno in pohištveno mehanično mizarstvo. ☐ ☐ ☐ 230 3-2

Trgovskega pomočnika

špecerijske stroke ☐

sprejme A. Šarabon v Ljubljani. ☐ ☐

Trgovski vajenec

s primerno šolsko izobrazbo se sprejme
v špecerijsko trgovino.

Več pri Iv. Fabiana nasl. Ant. Korbar, Ljubljana, Vodnikov trg št. 2. 215 3-3

Služba

organista in cerkovnika

se odda pri župni cerkvi v Ambrusu.

Nastop po dogovoru.

224 3-3 Vaclav Vondrašek, župnik.

Mladenič

195 3-3 star 25 let išče primerne službe.

Več pove upravištvo „Slovenca“.

Proda se v Ljubljani v mestu

manjša, pripravna hiša

v dobrem stanu. 189 3-2

Več pove upravištvo „Slovenca“.

Samo
6 dni

Havre - New York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki
Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna
pojasnila daje edino

oblastveno potrjena potovalna pisarna

ED. ŠMARD

v Ljubljani, Dunajska cesta 18,
novi hiši »Kmetke posojilnice« nasproti znane go
stilne pri »Figovecu«.

Ljudska pesmarica

za nabožno eno- in dvoglasno
petje v cerkvi, šoli in doma

je izšla in obsega na 200 straneh do
80 najbolj priljubljenih pesmi, kratke
mašne molitve in trojne litanije.

Cena:

mehko vezana 60 vin., lično v platno
z rdečo obrezo 1 K 40 vin. — Po pošti
10 vin. več.

Izšlo je tudi „Spremljevanje k
ljudski pesmarici“. Dobi se samo
vezano in stane 4 K. — Po pošti 30 v. več.

Naroča se v prodajalni „Kotliškega
tiskovnega društva“ v LJUBLJANI.

„Ljudska pesmarica“ naj bi našla pot
v vsako krepkosto družbo, v vsako
družino!

„Ljudska pesmarica“ je odobrena in
priporočena od petih knezoškofjskih
ordinarijatov.

Odlikovan

z zlato kolajno in
časno diplomom
v Parizu.

479 94

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 6.

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na velike svoje
zalogo

Izgotovljene obleke

posebno na havelke v naj
večji izbiri po najnižjih cenah

avtor in izdelatelj avstrijskega društva šeleznih uradnikov

1122 100-64

Zahtevajte
brezplačno in franko

moj ilustrirani cenik z več
ko 600 podobami

ur, zlatega in sre-
brnega blaga
in godbenih reči

Hanns Konrad

tovarna za ure in izvozna trgovina

Most št. 955, Češko

gld. 250.

Franc Stupica,

Ljubljana, Marije Terezije cesta 1
v Ančnikovi hiši poleg Figovca.

Priporoča slamoreznic, mlaticnic, čistil-
nice, gepelne, preše za grozdje in sadje
pluge in brane najboljšega izdelka ter samokol-
nice. Dalje: Sesalke za vodo in gnojnice, po-
cinkane, asfaltirane in svinčene ovi za napeljav-
vode, razne tehtnice z uteži, štedilnike vseh
vrst, kuhinjsko opremo, nagrobne križe, na-
kovača, privijake, žage, kotle za klajo in
žganje.

Portland in Roman-cement, železniški
sine in traverze, poljski maveo.

Mizarsko, tesarsko in ključavničarsko
orodje ter vse druge v železno stroko spada
joče predmete.

Velika zaloga vedno svežega špe-
676 52-42 cerijskega blaga.

Gospodične

katero se žele izobraziti v živianju
in krojnem risanju sprejema

Franja Jesih, Ljubljana

Stari trg šte. 28.

119

10-6

Izvirno

naravnost iz Londona pristno
angleško blago, površniki,
športne obleke in pelerine iz
lodna, veljblodne dlake v naj-
finejši izvršitvi tvrdke Machol & Lewin v Londonu, podružnica
Berlin; dalje najfinejše blago piket, bržunasti in svileni telov-
niki v najfinejši izvršitvi, prodajajo se po izvirnih cenah.

Angleško skladišče oblek Ljubljana, Glavni trg 5.

225 3-4

Vedno najnovejši

gramofoni

kakor tudi plošče v največji izbiri morete dobiti le
pri zastopniku nemške akcijske družbe za gramofone

Rudolfu Weber,

urarju v Ljubljani, Dunajska cesta 20,

nasproti kavarni „Europa“, v hiši gospoda
Hribarja.

1059 100-68

Prodaja se na obroče. — Stare plošče se zamenjajo.

Po čudovito nizkih cenah se prodaja pri
I. Keber Ljubljana, Stari trg 9

1883 52-11

»Pri dobrem pastirju«

vse vrste manufakturno, sukneno, platneno in perilno blago, jagrovo
perilo, kravate, modrci itd. itd. — Potrebščine za krojače in šivilje.

Pri odkupu čez 10 kron dovolim še 5 % (procent) popusta ali skonte.

Založnik e. kr. drž. uradnikov.

Stanje vlog 30. nov. 1904:
čez 10 milijonov kron.

Preje: Gradišče št. 1,
sedaj: Kongresni trg
št. 2, I. nadstr.

Denarni promet 30. nov.
1. 1904: čez 42 milj. kron.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

sprejema hranilne vloge vsak delav-
nik od 8. ure zjutraj do 1. ure po-
poldan ter jih obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$ brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsacih vloženih
100 K čistih 4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 30. nov. 1904: K 10,586.128-71. Denarni promet do 30. nov. 1904: 42,500.883-08.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1904.

Dr. Ivan Susteršič, predsednik.	Josip Siška, knezoškofjski kancelar, podpredsednik.
2047 19	2-14
Josip Jarc, veleposesnik v Medvodah.	Anton Belec, posestnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano.
Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani.	Karol Kauschegg, veleposesnik v Ljubljani.
Frančišek Leskovic, zasebnik in blag. Lj. pos.	Karol Pollak, tovarn. in pos. v Ljubljani.
Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju.	Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zb. v Ljubljani.
Greg. Slibar, župnik na Rudniku.	Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Dr. Ivan Oražen, zdravnik v Ljubljani

daje na znanje, da je otvoril na Turjaškem trgu št. 4 v prvem nadstropju svoj lastni

ortopedično - zdravilni zavod,

v katerem se bode zdravilo: raznovrstno skriviljenje hrbtenice, izbočen hrbet, nejednake rame, skriviljene, ploske in
čokaste noge, nejednaka ledja i. t. d.

185 4-2

Telovadili bodo tudi zdravi otroci, da se pri njih zabranijo taka pohabljenja. (Proste vaje in vaje
na aparatih.)

Masaža za odrasle. Vse to se bode izvrševalo pod osebnim nadzorstvom dr. Oražna, ki daje pojas-
nila ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dop. in od 2.—3. pop. v Wolfvovih ulicah št. 12, I. nadstropje.

Vsak dan sveže
**pustne
krofe**

Slaščičarna

Jak. Zalaznik

Stari trg 21. Mestni trg 6.

Sv. Petra cesta 27.

33 13

Istrska vina

lastnega pridelka,

nova,

muškateljec, belo, rdeče in te-
ran. Specijaliteta: belo vino za svetle
maše.

Dobiva se edino-le pri pridelovalcu in
lastniku vinogradov Antonu Ferlan di
Giorgio, Rovinj Istra. 2053 20-18

Cena škatljici 20 vin. — Manj nego 11 škat-
ljic, ki stanejo 2 kroni, se po pošti ne pošilja.

**Pijte
Klauerjev
„Triglav“**

najzdravejši vseh likerjev.

5441 50-138

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strebelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih.

18 150-15